

Správa o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy za obdobie roka 2020

Správu o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy za obdobie roka 2020 (ďalej len „správa“) vypracoval Úrad inšpekčnej služby, ktorý plní úlohy na úseku inšpekčnej služby a kontrolnej činnosti v podmienkach Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“). Úrad inšpekčnej služby bol zriadený dňa 1. februára 2019 zákonom č. 6/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore“) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, má osobitné, samostatné postavenie, nezávislé od riadiacich štruktúr ministerstva, pričom riaditeľ Úradu inšpekčnej služby je za výkon svojej funkcie zodpovedný vláde Slovenskej republiky.

Úrad inšpekčnej služby je osobitnou súčasťou Policajného zboru s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky na odhaľovanie, vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie trestných činov príslušníkov Policajného zboru (ďalej len „policajt“), príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „príslušník ZVJS“), a od 1. januára 2020 je v pôsobnosti Úradu inšpekčnej služby aj vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie trestných činov colníkov.

Vzhľadom na to, že podľa § 316 ods. 2 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ak sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používa pojem „colník“, rozumie sa tým „príslušník finančnej správy“ je uvedený termín používaný aj v správe. Údaje týkajúce sa príslušníkov finančnej správy (ďalej len „príslušník FS“) sú v správe obsiahnuté iba za obdobie roka 2020.

Správa sa zameriava na analýzu trestnej činnosti policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS v hodnotenom období a obsahuje aj prehľad opatrení a odporúčaní, ktoré boli prijímané za účelom znižovania trestnej činnosti. Súčasťou správy je aj informácia o vyšetrovaní podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, príslušníkmi ZVJS a príslušníkmi FS. Táto informácia je samostatne uvedená v 3. časti.

Zapracovanie uvedenej problematiky do správy vyplynulo ako jedno z opatrení v reakcii na správu Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania a bolo premietnuté do úlohy D.2 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 979/2001. Z dôvodu rozšírenia vecnej príslušnosti Úradu inšpekčnej služby v trestnom konaní v rokoch 2019 a 2020, ako aj za účelom informovania vlády Slovenskej republiky a následne aj verejnosti o predmetnej problematike, týkajúcej sa policajtov a príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS ucelene a komplexne jedným informatívnym materiálom bola úloha D.2. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 979/2001 zmenená v roku 2020 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 438/2020 v bode A.1. v nasledovnom znení

„predložiť správu o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy, obsahom ktorej budú aj údaje o vyšetrowaní podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže a finančnej správy na rokovanie vlády“ s termínom plnenia do 30. apríla každoročne.

Údaje využité pri spracovaní správy boli čerpané z podkladov Úradu inšpekčnej služby a národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, ktorá sa tiež podieľala na odhaľovaní a objasňovaní trestnej činnosti policajtov a príslušníkov FS v hodnotenom období. Správa analyzuje trestnú činnosť policajtov a príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS, ktorým bolo v roku 2020 vznesené obvinenie podľa § 206 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Údaje a počty o obvinených osobách vychádzajú z obdobia vydania uznesenia o vznesení obvinenia v príslušnom roku, pričom v procese trestného konania môžu byť v nasledujúcom období niektoré pôvodne vydané uznesenia zrušené dozorujúcim prokurátorom a niektoré trestné stíhanie zastavené.

Vyšetrovateľ Policajného zboru zaradený na Úrade inšpekčnej služby je vo veciach, ktoré vyšetruje procesne samostatný, vo svojej činnosti je viazaný ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a v rozsahu ustanovenom Trestným poriadkom aj pokynmi a príkazmi prokurátora a súdu. Dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Podľa § 46 ods. 7 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. februára 2019, kedy vznikol Úrad inšpekčnej služby, v prípadoch trestných činov policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS, sú v trestnom konaní príslušné krajské prokuratúry a v osobitných prípadoch Úrad špeciálnej prokuratúry. Každé vydané rozhodnutie vyšetrovateľa Policajného zboru zaradeného na Úrade inšpekčnej služby vo veci samotnej je preskúmané príslušnou prokuratúrou. Dozor prokuratúry v rámci vyšetrowania trestnej činnosti policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS je vykonávaný rovnakým spôsobom ako u ostatných orgánov činných v trestnom konaní.

1. Činnosť Úradu inšpekčnej služby na úseku trestného konania

Úrad inšpekčnej služby evidoval v roku 2020 na úseku trestného konania **1 959 trestných vecí** (vyšetrovacích spisov). Celkový počet trestných vecí evidovaných v roku 2020 na úseku trestného konania tvorili veci zaevidované v hodnotenom období (1 558), obnovené veci (60) a veci, ktoré boli prenesené z predchádzajúceho roku (341), nakoľko k 31. decembru 2019 neboli vybavené. Z celkového počtu 1 959 trestných vecí bolo ukončených 1 478 (75,45 %) a o 481 trestných veciach nebolo k 31. decembru 2020 rozhodnuté.

Počet trestných vecí riešených Úradom inšpekčnej služby v roku 2020 je uvedený v tabuľke č. 1.

počet trestných vecí riešených Úradom inšpekčnej služby v roku 2020	spolu		
	PZ	ZVJS	FS
celkový nápad trestných vecí	1 959		
	1 650	218	91
počet zaevidovaných trestných vecí v roku 2020	1 558		
	1 279	188	91
obnovené a prenesené trestné veci z predchádzajúceho obdobia	401		
	0	30	371
ukončené trestné veci	1 478		
	1 262	167	49
nerozhodnuté trestné veci	481		
	388	51	42

Tabuľka č. 1: Počet trestných vecí riešených Úradom inšpekčnej služby v roku 2020

Z celkového počtu **1 959** trestných vecí **1 650** smerovalo **proti policajtom**, **218** smerovalo **proti príslušníkom ZVJS** a **91** smerovalo **proti príslušníkom FS**.

Celkový počet trestných vecí evidovaných na úseku trestného konania tvorili podnety získané vlastnou činnosťou Úradu inšpekčnej služby, podnety od občanov, oznámenia predkladané prokuratúrou, Zborom väzenskej a justičnej stráže, finančnou správou alebo iné podnety (napríklad oznámenia postúpené od iných služieb Policajného zboru).

Na úseku trestného konania bolo 69 trestných vecí ukončených návrhom na podanie obžaloby podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku a 7 trestných vecí bolo ukončených návrhom na konanie o dohode o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku.

V trestných veciach, kde výsledky vyšetrovania preukázali, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní, bolo 40 vecí postúpených podľa § 214 Trestného poriadku a v 86 prípadoch boli veci odovzdané na disciplinárne konanie podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania.

Z celkového počtu 1 959 trestných vecí bolo 984 vecí odmietnutých podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania, čo predstavuje vyše polovicu (50,22 %) z celkového počtu. V 88 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov uvedených v § 215 Trestného poriadku. Celkovo bolo v hodnotenom období ukončených 1 478 trestných vecí.

Spôsoby vybavenia trestných vecí podľa ustanovení Trestného poriadku sú uvedené v tabuľke č. 2.

spôsoby vybavenia trestných vecí podľa Trestného poriadku	spolu		
	PZ	ZVJS	FS
§ 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odovzdané inému orgánu na disciplinárne konanie	86		
	74	9	3
§ 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté	984		
	843	121	20
§ 209 ods. 1 Trestného poriadku ukončené návrhom na podanie obžaloby (NPO) prokurátorovi	69		
	61	5	3
§ 214 ods. 1 Trestného poriadku postúpenie inému orgánu na disciplinárne konanie	40		
	34	6	0
§ 215 Trestného poriadku zastavenie trestného stíhania	88		
	76	9	3
§ 232 Trestného poriadku konanie o dohode o vine a treste	7		
	6	0	1
ukončené iným spôsobom podľa ustanovení Trestného poriadku ukončené iným spôsobom - napríklad § 197 ods. 1 písm. c), § 216, § 218, § 228, Trestného poriadku, spojením a pod.	204		
	168	17	19
spolu ukončených trestných vecí	1 478		
	1 262	167	49

Tabuľka č. 2: Spôsoby vybavenia trestných vecí podľa ustanovení Trestného poriadku v roku 2020

Podiel odmietnutých a zastavených trestných vecí 1 072 z celkového počtu 1 959 trestných vecí tvorí 54,72 % z celkového objemu ukončených vecí. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na skutočnosť, že medzi podaniami od občanov je veľa vykonštruovaných, tendenčných a neodôvodnených oznámení, ktoré súvisia s charakterom práce najmä u policajtov a príslušníkov ZVJS, ktorí v rámci služobnej činnosti zasahujú do základných práv a slobôd občanov. Do tejto skupiny patria aj tzv. „chronickí sťažovatelia“, ktorí sa „šikanóznym spôsobom“ snažia presadiť svoje práva prostredníctvom trestného konania. Veľa oznamovateľov dáva podania, ktoré sú vyjadrením nespokojnosti s vybavením ich predchádzajúcich podaní a trestných oznámení policajtmi. Následne tieto oznamovatelia podávajú oznámenia, ktoré sú smerované na vyšetrovateľov Policajného zboru rôznych útvarov, ktorí rozhodli v ich veci, príp. na ich nadriadených, a to aj opakovane v tých istých veciach aj napriek tomu, že podali sťažnosť proti vydanému rozhodnutiu, ktorú dozorujúci prokurátor po preskúmaní zamietol.

Na úseku odhaľovania trestnej činnosti vykonávanej v rámci operatívno-pátracej činnosti policajti Úradu inšpekčnej služby dokumentovali trestnú činnosť v 960 spisoch a predložili orgánom činným v trestnom konaní 123 realizačných návrhov, to znamená podnetov, z ktorých vyplývalo podozrenie zo spáchania trestného činu. Z celkového počtu 123 realizačných návrhov 111 smerovalo proti policajtom a 12 proti príslušníkom ZVJS. V 21 prípadoch, postúpili podnet na disciplinárne konanie príslušnému nadriadenému. Vo vzťahu k príslušníkom FS Úrad inšpekčnej služby nevykonáva operatívno-pátraciu činnosť v zmysle § 4a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore.

2. Trestná činnosť policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS

Podľa platného právneho poriadku je na trestné činy policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS vecne príslušný vyšetrovateľ Policajného zboru zaradený na Úrade inšpekčnej služby, okrem trestných činov uvedených v § 10 ods. 8 písm. c) Trestného poriadku. V praxi však nastávajú prípady, keď aj iné útvary Policajného zboru s osobitným postavením vedú vyšetrovanie vo svojej vecnej príslušnosti a v priebehu vyšetrovania sa zistí, že medzi podozrivými sú aj osoby patriace do vecnej príslušnosti Úradu inšpekčnej služby. V takýchto prípadoch môže prokurátor uplatniť postup podľa ustanovenia § 230 ods. 2 písm. i) Trestného poriadku a opatrením prikázať, aby vyšetrovanie trestného činu policajta, príslušníka ZVJS alebo príslušníka FS vykonal vyšetrovateľ zaradený na útvare Policajného zboru, ktorý vedie vyšetrovanie v uvedenej veci. Pred vydaním opatrenia si prokurátor vyžiada stanovisko riaditeľa Úradu inšpekčnej služby, ktoré však nie je pre prokurátora záväzné.

Na základe uvedeného postupu sa v hodnotenom období podieľala na vyšetrovaní trestnej činnosti policajtov a príslušníkov FS aj národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru. V rámci policajných akcií zameraných na korupciu a organizované formy trestnej činnosti, ktoré národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru realizovala v hodnotenom období bolo obvinených 18 policajtov resp. bývalých policajtov a 2 bývalí príslušníci FS. Niektoré z týchto obvinených osôb boli už vyšetrované za iné skutky aj na Úrade inšpekčnej služby, alebo boli v hodnotenom období obvinené opakovane. Z dôvodu vykázania korektných údajov boli tieto osoby započítané do nasledujúcich štatistických prehľadov iba jedenkrát.

Počty obvinených policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS v roku 2020 sú uvedené v tabuľke č. 3.

Celkovo bolo v rámci Slovenskej republiky v roku 2020 vznesené obvinenie **99 policajtom, 7 príslušníkom ZVJS, 8 príslušníkom FS – spolu 114 osobám.**

obvinení policajti a príslušníci ZVJS a príslušníci FS v roku 2020	spolu		
	PZ	ZVJS	FS
počet obvinených spolu	114		
počet obvinených PZ / ZVJS / FS	99	7	8
skutočný stav PZ / ZVJS / FS k 31.12.2020	22 114	4 855	8 195
podiel obvinených z celkového počtu	0,45 %	0,14 %	0,10 %

Tabuľka č. 3: Počty obvinených policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS v roku 2020

2.1 Trestná činnosť policajtov

Z celkového počtu 1 959 trestných vecí evidovaných na Úrade inšpekčnej služby **1 650** smerovalo proti policajtom.

Z 1 650 vecí bolo 61 trestných vecí ukončených návrhom na podanie obžaloby podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku a 6 trestných vecí bolo ukončené návrhom na konanie o dohode o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku.

V trestných veciach, kde výsledky vyšetrovania preukázali, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní, bolo 34 vecí postúpených podľa § 214 Trestného poriadku a v 74 prípadoch boli veci odovzdané na disciplinárne konanie podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania.

Z celkového počtu 1 650 trestných vecí smerujúcich proti policajtom bolo 843 vecí odmietnutých podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania, čo predstavuje vyše polovicu (51,10 %) z celkového počtu.

V 76 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov uvedených v § 215 Trestného poriadku. Prehľad spôsobov vybavenia trestných vecí smerujúcich proti policajtom je súčasťou tabuľky č. 2.

2.1.1 Obvinení policajti

Celkovo bolo v rámci Slovenskej republiky v roku 2020 vznesené obvinenie **99 policajtom** za 173 trestných činov. Z celkového počtu 99 obvinených policajtov bolo **15 v riadiacej funkcii** (15,15 %) a 84 radových policajtov (84,84 %). Podiel obvinených policajtov k celkovému počtu 22 114 policajtov tvorí 0,45 %.

Na odhaľovaní a objasňovaní trestnej činnosti policajtov v roku 2020 sa okrem Úradu inšpekčnej služby, ktorý vzniesol obvinenie 83 policajtom, podieľala aj národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru, ktorá vzniesla obvinenie 18 policajtom. Medzi nimi boli aj dvaja bývalí policajti, ktorým v hodnotenom období vzniesol obvinenie aj Úrad inšpekčnej služby, preto celkový počet predstavuje 99 obvinených policajtov, resp. bývalých policajtov.

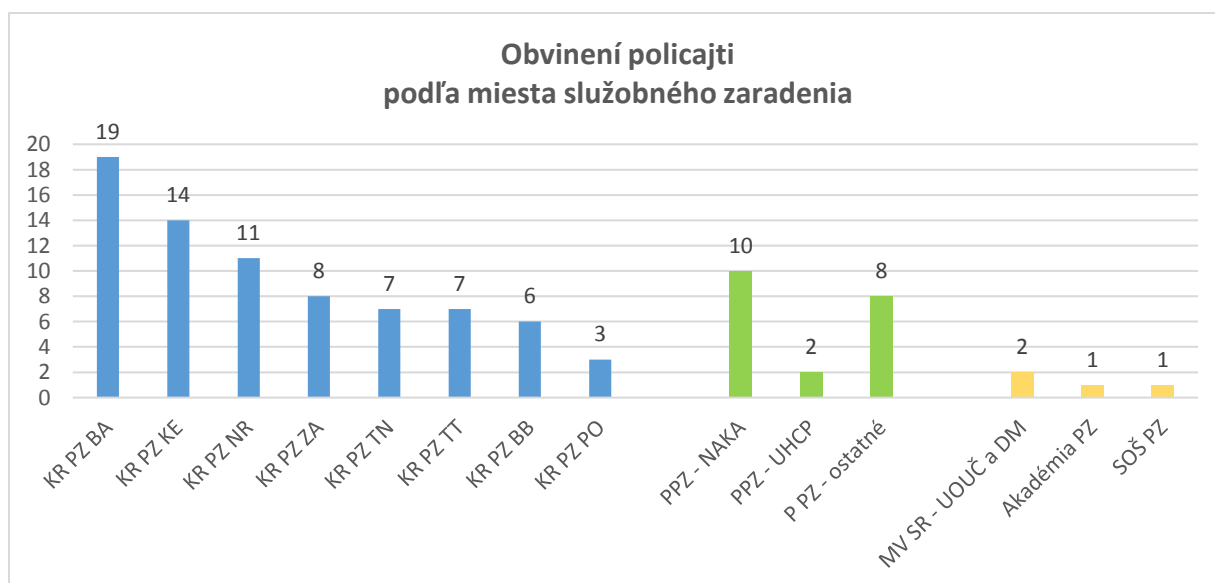
V niektorých prípadoch boli tieto osoby v rámci hodnoteného obdobia obvinené viackrát, keďže spáchali viaceré skutky v rôznych časových obdobiach, ktoré boli postupne zadokumentované a vyšetrené.

V súvislosti s vyšetrovaním trestnej činnosti policajtov Úrad inšpekčnej služby v roku 2020 obvinil aj 10 civilných osôb, ktoré sa podieľali na páchaní trestnej činnosti formou spolupáchateľstva alebo samostatnými skutkami, napríklad poskytnutím úplatku za účelom získania neoprávneného prospechu.

Z celkového počtu 99 obvinených policajtov v roku 2020 bolo najviac zaradených na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave (19) a na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Košiciach (14). Najnižší počet bol zaznamenaný na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Prešove (3).

V rámci organizačných jednotiek Prezídia Policajného zboru má najväčšie zastúpenie národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru (10).

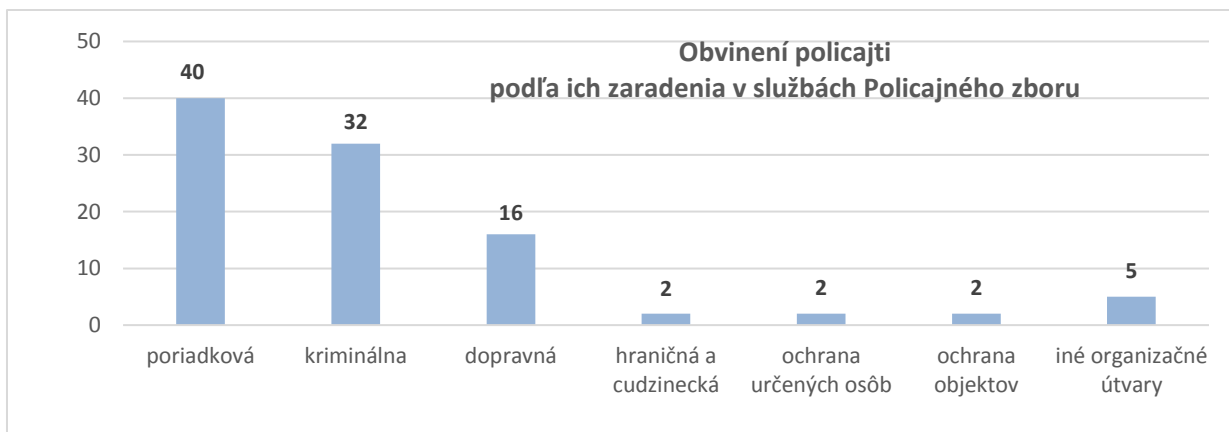
Počty obvinených policajtov podľa miesta ich služobného zaradenia v rámci krajských riaditeľstiev Policajného zboru, útvarov Prezídia Policajného zboru a útvarov ministerstva sú znázornené v **grafe č. 1**.



Graf č. 1: Počty obvinených policajtov podľa miesta ich služobného zaradenia v roku 2020

Počty obvinených policajtov v roku 2020 z hľadiska ich zaradenia v jednotlivých službách Policajného zboru podľa zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore sú uvedené v **grafe č. 2**.

Samostatnú skupinu tvoria organizačné, riadiace a analytické útvary, ako aj útvary zabezpečujúce podporu výkonu služobnej činnosti, ktoré sú v grafe označené ako „iné organizačné útvary“.



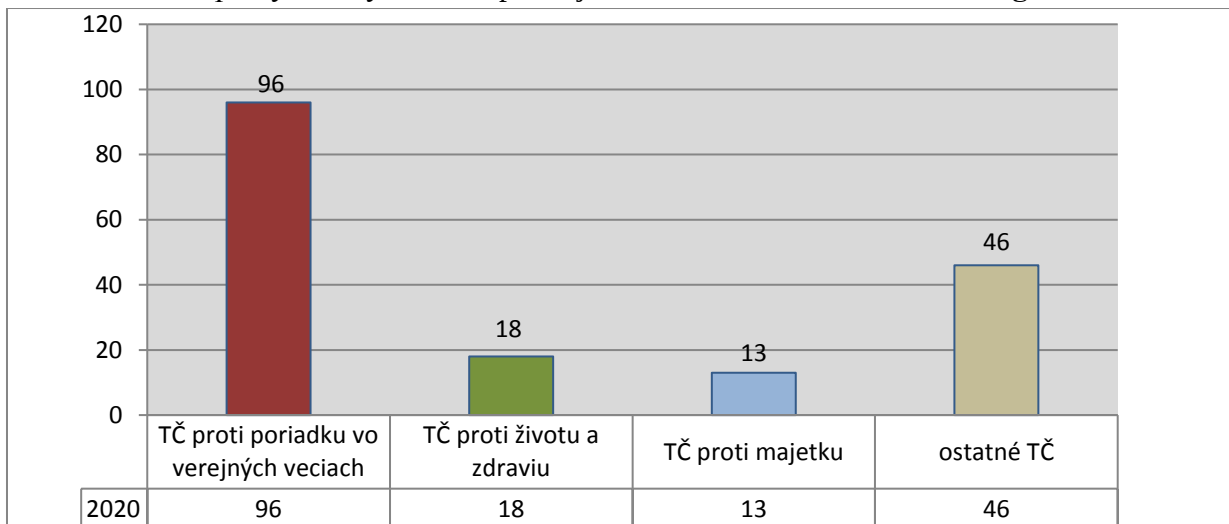
Graf č. 2: Počty obvinených policajtov z hľadiska ich zaradenia v službách Policajného zboru a v iných organizačných útvaroch ministerstva v roku 2020

2.1.2 Skladba trestnej činnosti policajtov

Celkovo bolo v roku 2020 zaznamenaných **173 trestných činov**, ktoré spáchali policajti alebo bývalí policajti. V najväčšom počte boli páchané trestné činy proti poriadku vo verejných veciach, kde bolo spáchaných 96 trestných činov.

V skupine trestných činov proti životu a zdraviu policajti spáchali 18 trestných činov a v skupine trestných činov proti majetku 13 trestných činov.

Skladba a počty trestných činov policajtov v roku 2020 sú znázornené v grafe č. 3.



Graf č. 3: Skladba a počty trestných činov policajtov v roku 2020

Trestné činy proti poriadku vo verejných veciach

Celkovo bolo spáchaných 96 trestných činov proti poriadku vo verejných veciach. Táto skupina predstavuje 55,50 % z celkového počtu 173 spáchaných trestných činov. V skupine trestných činov proti poriadku vo verejných veciach bol najpočetnejšie zastúpený trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného

zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorý bol spáchaný v 52 prípadoch.

Oblasti, v ktorých najčastejšie dochádza k páchaniu trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa:

- prejednávanie priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky,
- ovplyvňovanie priebehu objasňovania alebo vyšetrovania trestnej činnosti s cieľom privodiť neoprávnený prospech inej osobe,
- poskytovanie informácií z informačných systémov ministerstva a poskytnutie informácií policajno-bezpečnostného charakteru neoprávnenej osobe,
- vykonávanie neoprávnených úkonov v evidencii motorových vozidiel.

Do tejto kategórie patria aj korupčné trestné činy, kde bolo v roku 2020 zaznamenaných celkovo 30 trestných činov, a to trestný čin prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona (24), podplácania podľa § 333 Trestného zákona (2) a nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona (1).

Medzi závažné konania, ktoré patria do tejto kategórie trestných činov, sú aj prípady, kedy sa policajti snažili ovplyvniť, alebo iným spôsobom mariť vyšetrovanie. V roku 2020 boli zaznamenané prípady, kedy sa policajti dopustili trestného činu marenia spravodlivosti podľa § 344 Trestného zákona (3), trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 Trestného zákona (3) a ohrozenia dôvernej a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 Trestného zákona (3).

V tejto skupine boli v roku 2020 zaznamenané aj trestné činy marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 Trestného zákona (1), nadržovania podľa § 339 Trestného zákona (1), neoznámenia trestného činu podľa § 340 Trestného zákona (1), krivého obvinenia podľa § 345 Trestného zákona (1), krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 Trestného zákona (1) a prevádzačstva podľa § 355 a § 356 Trestného zákona (3).

Trestné činy proti životu a zdraviu

V roku 2020 policajti spáchali 18 trestných činov proti životu a zdraviu. V tejto skupine bolo najviac trestných činov zaznamenaných v súvislosti s dopravnými nehodami s účasťou policajtov, kedy došlo k porušeniu ustanovení zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v dôsledku neprispôsobenia vedenia vozidla stavebnému, dopravno-technickému stavu cesty, situácii v cestnej premávke, poveternostným podmienkam a svojim schopnostiam.

K dopravným nehodám policajtov došlo v 8 prípadoch mimo služby v čase osobného voľna a v 2 prípadoch so služobným cestným vozidlom, pričom ani v jednom prípade nebolo vykonanými skúškami zistené požitie alkoholu. V súvislosti s 10 dopravnými nehodami policajtov v roku 2020 bol zaznamenaný trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 157 Trestného zákona (5) a trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona (6), pričom ide

nedbanlivostné trestné činy, Trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 157 Trestného zákona (1) bol zaznamenaný aj v súvislosti s neúmyselným ublížením inej osobe mimo služby.

Medzi závažnejšie konania patria úmyselné trestné činy ublíženia na zdraví podľa § 156 Trestného zákona, ktoré boli spáchané celkovo v 4 prípadoch, z toho v 3 prípadoch mimo výkonu štátnej služby v súbehu s trestným činom výtržníctva a v 1 prípade v súvislosti s výkonom služby, kde bolo použité neprimerané násilie voči predvedenému.

V rámci rozpracovaných prípadov súvisiacich s drogovou trestnou činnosťou, ktorá patrí do skupiny závažnej trestnej činnosti, Úrad inšpekčnej služby zrealizoval prípady, kedy policajti spáchali trestný čin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 Trestného zákona (2).

Napriek skutočnosti, že podiel tejto skupiny trestných činov medzi objasnenými prípadmi je nízky, je nevyhnutné sa uvedenou problematikou zaoberať, ako aj v oblasti prevencie, tak aj v následnej dôkladnej represii.

Trestné činy proti majetku

V roku 2020 bolo spáchaných 13 trestných činov proti majetku. Najčastejšie bol spáchaný trestný čin podvodu podľa § 221 Trestného zákona (4). V týchto prípadoch podvodov obvinení policajti uviedli do omylu tretie osoby za účelom získania finančného prospechu.

V roku 2020 boli zaznamenané 2 trestné činy úverového podvodu podľa § 222 Trestného zákona, ktorých sa dopustil jeden policajt tým, že podvodom vylákal peniaze z bánk a nebankových subjektov.

Okrem uvedených trestných činov bol v tejto kategórii spáchaný aj trestný čin krádeže podľa § 212 Trestného zákona (1), trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona (1), trestný čin falšovania a pozmeňovania identifikačných údajov motorového vozidla podľa § 220 Trestného zákona (2), trestný čin poisťovacieho podvodu podľa § 223 Trestného zákona (1) a trestný čin legalizácie príjmu s trestnej činnosti podľa § 233 Trestného zákona (2).

Ostatné trestné činy

Medzi najpočetnejšie trestné činy, ktoré nespádajú do vyššie uvedených kategórií patrili v roku 2020 prípady, kedy policajti bez služobného dôvodu vykonávali lustrácie v informačných systémoch ministerstva a následne takto získané osobné údaje a služobné informácie odovzdávali neoprávneným osobám alebo dokonca osobám z kriminálneho prostredia, čím sa dopustili trestného činu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 374 Trestného zákona (8).

V hodnotenom období boli zaznamenané prípady, kedy policajti viedli motorové vozidlá pod vplyvom alkoholu mimo služby a tým došlo k spáchaniu trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona (7).

V tejto oblasti Úrad inšpekčnej služby plní úlohu represívneho orgánu, a teda vyšetruje všetky podozrenia zo spáchania spomenutého trestného činu policajtmi a niektorými medializovanými prípadmi sa snaží prostredníctvom možných trestnoprávnych následkov pre páchatel'ov, ktoré majú taktiež vplyv na ich ďalšie zotrvanie v Policajnom zbore odradiť od nezodpovedného konania v čase ich služobného voľna.

V hodnotenom období boli zaznamenané aj trestné činy vydierania podľa § 189 Trestného zákona (3).

2.2 Trestná činnosť príslušníkov ZVJS

Z celkového počtu 1 959 trestných vecí evidovaných na Úrade inšpekčnej služby **218** smerovalo proti príslušníkom ZVJS.

Z počtu 218 trestných vecí vedených proti príslušníkom ZVJS bolo 5 ukončených návrhom na podanie obžaloby podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku.

V trestných veciach, kde výsledky vyšetrovania preukázali, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní, bolo 6 vecí postúpených podľa § 214 Trestného poriadku a v 9 prípadoch boli veci odovzdané na disciplinárne konanie podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania.

Z počtu 218 trestných vecí vedených proti príslušníkom ZVJS bolo 121 vecí odmietnutých podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania, čo predstavuje takmer 55,5 % z celkového počtu.

V 9 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov uvedených v § 215 Trestného poriadku. V 1 veci bolo podľa § 218 Trestného poriadku trestné stíhanie prerušené. Prehľad spôsobov vybavenia trestných vecí smerujúcich proti príslušníkom ZVJS je súčasťou tabuľky č. 2.

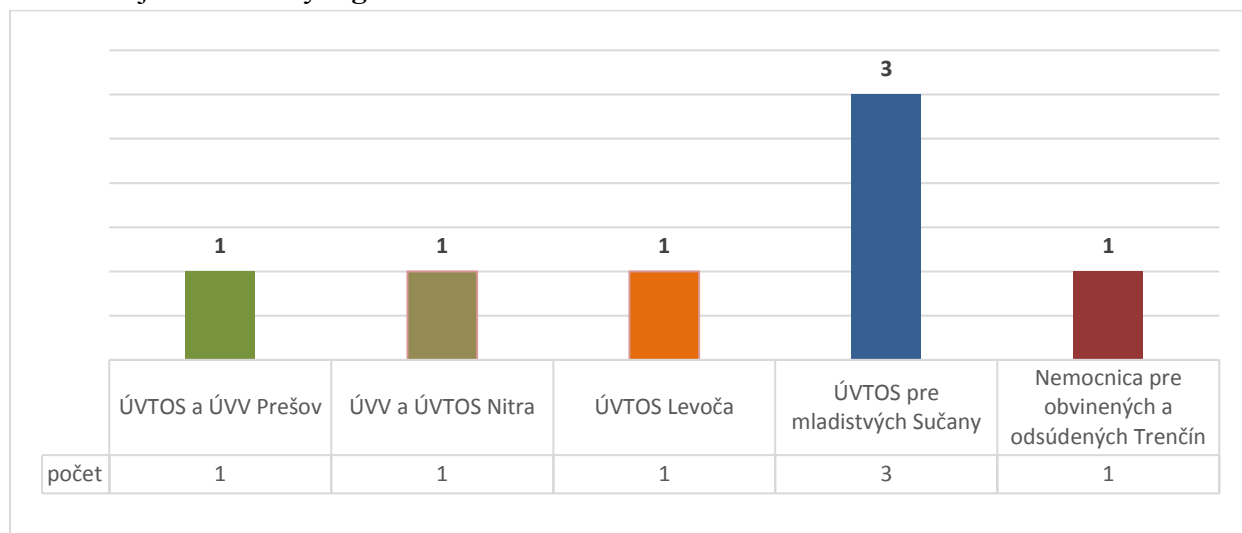
2.2.1 Obvinení príslušníci ZVJS

Celkovo bolo v roku 2020 vznesené obvinenie **7 príslušníkom ZVJS**. Z celkového počtu 7 obvinených príslušníkov ZVJS bol **1 v riadiacej funkcii**. Podiel obvinených príslušníkov ZVJS k celkovému počtu 4 855 príslušníkov ZVJS tvorí 0,14 %.

Najviac obvinených príslušníkov ZVJS v roku 2020 bolo zaradených v Ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých v Sučanoch (3), po jednom obvinenom bolo v Ústave

na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Prešov (1), v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra (1), v Nemocnici pre obvinených a odsúdených a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Trenčín (1) a v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Levoča (1).

Prehľad obvinených príslušníkov ZVJS podľa organizačnej zložky ich služobného zaradenia je znázornený v **grafe č. 4**.



Graf č. 4: Počty obvinených príslušníkov ZVJS podľa organizačnej zložky ich služobného zaradenia v roku 2020

2.2.2 Skladba trestnej činnosti príslušníkov ZVJS

V roku 2020 príslušníci ZVJS spáchali celkovo 8 trestných činov. V súvislosti s výkonom služobnej činnosti bol zaznamenaný trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona (1) v súvislosti so zabezpečovaním neoprávneného prospechu voči odsúdenému.

Ostatné trestné činy príslušníkov ZVJS boli zaznamenané v čase mimo výkonu služby. Pri dvoch dopravných nehodách príslušníkov ZVJS v čase mimo služby boli zaznamenané nedbanlivostné trestné činy ublíženia na zdraví podľa § 157 (1) a § 158 Trestného zákona (1). Mimo výkonu služby došlo k spáchaniu trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Trestného zákona (1), trestného činu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 Trestného zákona (1) a trestného činu porušovania autorských práv podľa § 283 Trestného zákona (1). V hodnotenom období boli ďalej zaznamenané trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona (1) a trestný čin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona (1).

2.3 Trestná činnosť príslušníkov FS

Z celkového počtu 1 959 trestných vecí evidovaných na Úrade inšpekčnej služby **91** smerovalo proti príslušníkom FS.

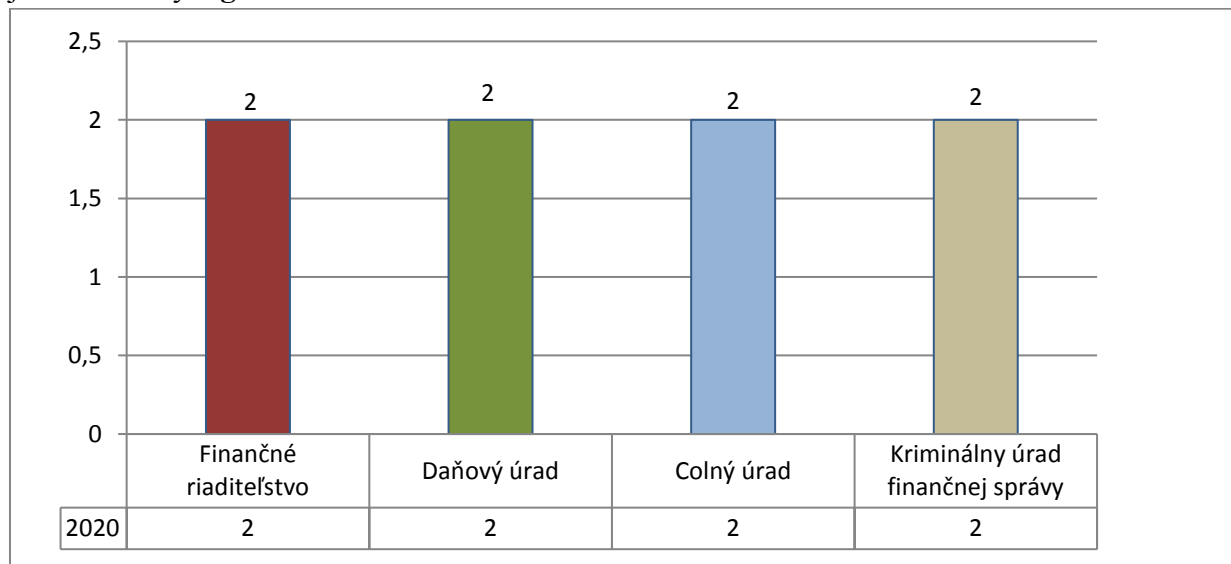
Z počtu 91 trestných vecí vedených proti príslušníkom FS boli 3 ukončené návrhom na podanie obžaloby podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku a 1 bola ukončená návrhom na konanie o dohode o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku. V 3 prípadoch boli veci odovzdané na disciplinárne konanie podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania. Z počtu 91 trestných vecí vedených proti príslušníkom FS bolo 20 vecí odmietnutých podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania, čo predstavuje takmer 22 % z celkového počtu. V 3 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov uvedených v § 215 Trestného poriadku. Prehľad spôsobov vybavenia trestných vecí smerujúcich proti príslušníkom FS je súčasťou tabuľky č. 2.

2.3.1 Obvinení príslušníci FS

Celkovo bolo v roku 2020 vznesené obvinenie **8 príslušníkom FS**. Z celkového počtu 8 obvinených príslušníkov FS boli 2 v riadiacej funkcii. Podiel obvinených príslušníkov FS k celkovému počtu 8 195 príslušníkov je 0,09 %.

Na objasňovaní trestnej činnosti príslušníkov FS v roku 2020 sa okrem Úradu inšpekčnej služby, ktorý vzniesol obvinenie 6 príslušníkom FS, podieľala aj národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru, ktorá vzniesla obvinenie 2 príslušníkom FS.

Prehľad obvinených príslušníkov FS podľa organizačnej zložky ich služobného zaradenia je znázornený v **grafe č. 5**.



Graf č. 5: Počty obvinených príslušníkov FS podľa organizačnej zložky ich služobného zaradenia v roku 2020

2.3.2 Skladba trestnej činnosti príslušníkov FS

Celkovo bolo v roku 2020 zaznamenaných **15 trestných činov**, ktoré spáchali príslušníci FS, resp. bývalí príslušníci FS.

V súvislosti s výkonom služobnej činnosti bolo evidovaných 12 trestných činov, a to prípad dopravnej nehody v čase služby, pri ktorej došlo k spáchaniu trestného činu usmrtenia podľa § 149 Trestného zákona (1), ublíženia na zdraví podľa § 157 Trestného zákona (1) a ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona (1), trestný čin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 Trestného zákona (1), trestný čin vydierania podľa § 189 Trestného zákona (1), trestný čin podvodu podľa § 221 Trestného zákona (1) a trestný čin neoprávneného zásahu do počítačového údajov podľa § 247b Trestného zákona (1). Okrem uvedeného bol zaznamenaný trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona (1), trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona (2). V rámci trestných konaní realizovaných národnou kriminálnou agentúrou Prezídia Policajného zboru bol zaznamenaný trestný čin prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona (2) spáchaný príslušníkmi FS.

V čase mimo služby došlo k dopravnej nehode, pri ktorej bol spáchaný trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona (1) a spáchaniu trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona (2). Uvedené konania nesúviseli s výkonom služobnej činnosti príslušníka FS.

3. Vyšetrovanie podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, príslušníkmi ZVJS a príslušníkmi FS evidovaných Úradom inšpekčnej služby

Na vyšetrovanie podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, príslušníkmi ZVJS a príslušníkmi FS je v pôsobnosti ministerstva vecne príslušný Úrad inšpekčnej služby. Jednotlivé podania boli Úradom inšpekčnej služby v roku 2020 evidované na základe oznámení predkladaných Zborom väzenskej a justičnej stráže, prokuratúrou, jednotlivými fyzickými osobami, ale aj postúpením od iných útvarov Policajného zboru.

V súvislosti s uvedenou problematikou je potrebné uviesť, že početnosť týchto podaní neodzrkadľuje aktivitu Úradu inšpekčnej služby na úseku odhaľovania, nakoľko tieto sú evidované na základe oznámení iných subjektov a následne sú predmetom posúdenia vyšetrovateľom Policajného zboru zaradeným na Úrade inšpekčnej služby.

3.1 Celkový prehľad podaní evidovaných Úradom inšpekčnej služby za rok 2020

Úrad inšpekčnej služby evidoval v roku 2020 celkom 172 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi a príslušníkmi ZVJS, z ktorých 12 bolo prenesených z predchádzajúceho obdobia, keďže neboli ukončené v sledovanom období (z roku 2018 neboli ukončené 2 podania a z roku 2019 nebolo ukončených 10 podaní).

Z celkového počtu 172 podaní bolo k 31. decembru 2020 ukončených 136 podaní (79,07 %) a 36 podaní (20,93 %) bolo prenesených do ďalšieho obdobia.

Predmetné údaje sú uvedené v tabuľke č. 4.

	spolu		
	PZ	ZVJS	FS
Celkový počet podaní za rok 2020	172		
	127	45	0
podania zaevidované v roku 2020	160		
	116	44	0
podania prenesené z rokov 2018-2019	12		
	11	1	0
ukončené podania k 31. 12. 2020	136		
	106	30	0
neukončené podania k 31. 12. 2020	36		
	21	15	0

Tabuľka č. 4: Celkový počet podaní evidovaných Úradom inšpekčnej služby za rok 2020

Stav vybavenia podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, príslušníkmi ZVJS a príslušníkmi FS k 31. decembru 2020 podľa Trestného poriadku je uvedený v tabuľke č. 5.

Stav vybavenia podaní podľa Trestného poriadku k 31. 12. 2020	PZ	ZVJS	FS	celkom
§ 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odovzdané inému orgánu na disciplinárne konanie	1	1	0	2
§ 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté	94	26	0	120
§ 199 ods. 1 Trestného poriadku začatie trestného stíhania	7	2	0	9
§ 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesenie obvinenia	2	0	0	2
§ 209 Trestného poriadku návrh na podanie obžaloby	1	0	0	1
§ 215 ods. 1 písm. a), b) Trestného poriadku zastavenie trestného stíhania	7	1	0	8
§ 228 Trestného poriadku prerušenie trestného stíhania	0	1	0	1
ukončené iným spôsobom	3	1	0	4
nebolo rozhodnuté v hodnotenom období	12	13	0	25
celkom	127	45	0	172

Tabuľka č. 5: Stav vybavenia podaní podľa Trestného poriadku Úradom inšpekčnej služby k 31. decembru 2020

Z celkového počtu 172 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi a príslušníkmi ZVJS sa v 128

prípadoch (74,42 %) neprimerané násilie z ich strany nepotvrdilo. Uznesením o odmietnutí veci podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku bolo ukončených 120 podaní a v 8 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov podľa § 215 Trestného poriadku.

Vydaním uznesenia podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo v 2 veciach rozhodnuté o odovzdaní na disciplinárne konanie. V 1 veci bolo trestné stíhanie prerušené podľa § 228 Trestného poriadku z dôvodu, že sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe. Podaním návrhu na podanie obžaloby podľa § 209 Trestného poriadku bola ukončená 1 vec a 4 podania boli ukončené iným spôsobom.

V roku 2020 bolo 36 neukončených vecí. V 9 prípadoch bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku. Vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku bolo celkom 3 policajtom v 2 veciach pre trestný čin zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa 326 Trestného zákona a trestný čin ublíženie na zdraví podľa § 156 Trestného zákona. V hodnotenom období nebolo rozhodnuté o 25 podaniach.

3.2 Prehľad podaní smerujúcich proti policajtom

Úrad inšpekčnej služby v roku 2020 evidoval 127 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi, z ktorých 11 bolo prenesených z predchádzajúceho obdobia, keďže neboli ukončené v sledovanom období (z roku 2018 neboli ukončené 2 podania a z roku 2019 nebolo ukončených 9 podaní). K 31. decembru 2020 bolo ukončených 106 podaní (83,46 %) a 21 podaní (16,54 %) bolo prenesených do ďalšieho obdobia.

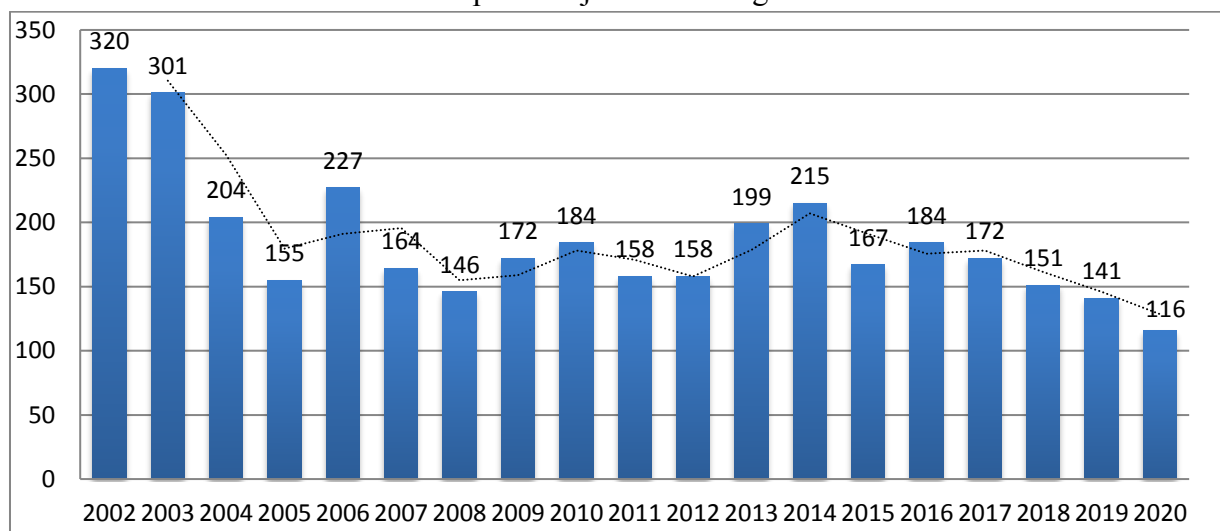
Predmetné údaje sú uvedené v tabuľke č. 6.

Počet podaní za rok 2020 smerujúcich proti policajtom	127
podania zaevidované v roku 2020	116
podania prenesené z rokov 2018-2019	11
ukončené podania k 31. 12. 2020	106
neukončené podania k 31. 12. 2020	21

Tabuľka č. 6: Počet podaní smerujúcich proti policajtom evidovaných Úradom inšpekčnej služby za rok 2020

Porovnaním štatistických údajov za roky 2002 až 2020 možno konštatovať, že počas rokov kolísal počet podaní smerujúcich proti policajtom doručených Úradu inšpekčnej služby, pričom od roku 2012 do roku 2014 je zaznamenaný ich mierny nárast. Najmenej podaní smerujúcich proti policajtom bolo zaevidovaných v roku 2020, a to 116. Je to o 25 podaní menej ako v roku 2019. Najviac podaní smerujúcich proti policajtom bolo v roku 2002, a to až 320, čo je v porovnaní s rokom 2020 o 204 podaní viac.

Znázornenie počtu podaní proti policajtom zaevidovaných Úradom inšpekčnej služby za obdobie rokov 2002 až 2020 bez prenosu je uvedené v grafe č. 6.



Graf č. 6: Znázornenie počtu podaní proti policajtom zaevidovaných Úradom inšpekčnej služby za obdobie rokov 2002 až 2020

Uvedený celkový pokles evidovaných podaní mohol byť spôsobený zvýšenou kontrolnou činnosťou nadriadených zameranou na správanie sa policajtov vykonávajúcich priamy výkon štátnej služby, vykonávajúcich služobné zákroky proti osobám, dodržiavaním ľudských práv pri obmedzení osobnej slobody osôb, dôsledné zaznamenávanie všetkých relevantných údajov osôb obmedzených na osobnej slobode do administratívnych pomôcok a dodržiavanie práv a slobôd osôb umiestnených v celách policajného zaistenia. Rok 2020 bol výrazne ovplyvnený aj pandemickou situáciou v súvislosti s ochorením COVID 19 a prijatými opatreniami vlády Slovenskej republiky.

V rámci prijatých opatrení na odstránenie príčin a podmienok umožňujúcich páchanie trestnej činnosti policajtov bola venovaná zvýšená pozornosť správaniu sa policajtov pri vykonávaní služobných zákrokov spojených so zásahom do práv a slobôd. Zo strany nadriadených bol kladený dôraz na primeranosť a zákonnosť použitia donucovacích prostriedkov, používania obrazových a zvukových zariadení na monitorovanie policajných zákrokov, akcií, postupov a správania sa príslušníkov Policajného zboru pri využívaní oprávnení a používaní donucovacích prostriedkov a zaznamenávanie všetkých relevantných údajov osôb obmedzených na osobnej slobode a dodržiavanie práv a slobôd osôb umiestnených v celách policajného zaistenia. Pravidelné školenia policajtov z príslušných interných predpisov, všeobecne záväzných právnych predpisov a metodiky vykonávania služobných zákrokov boli zamerané na dôsledné dodržiavanie práv a slobôd zadržaných, zaistených a obvinených osôb s cieľom zabrániť mučeniu a neľudskému správaniu.

Jedným z účinných systémových opatrení, ktoré si vyžiadali aj medializované policajné zákroky pri policajných akciách, je používanie obrazových a zvukových zariadení na monitorovanie policajných zákrokov, akcií, postupu a správania sa policajtov pri využívaní oprávnení a používaní donucovacích prostriedkov a následne dôsledné zaznamenávanie

všetkých relevantných údajov osôb obmedzených na osobnej slobode do administratívnych pomôcok a dodržiavanie práv a slobôd osôb umiestnených v celách policajného zaistenia.

Stav vybavenia podaní proti policajtom podľa Trestného poriadku k 31. decembru 2020 je uvedený v tabuľke č. 7.

Stav vybavenia podaní proti policajtom podľa Trestného poriadku k 31. 12. 2020	127
§ 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odovzdané inému orgánu na disciplinárne konanie	1
§ 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté	94
§ 199 ods. 1 Trestného poriadku začatie trestného stíhania	7
§ 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesenie obvinenia	2
§ 209 Trestného poriadku návrh na podanie obžaloby	1
§ 215 ods. 1 písm. a), b) Trestného poriadku zastavenie trestného stíhania	7
§ 228 Trestného poriadku prerušenie trestného stíhania	0
ukončené iným spôsobom	3
nebolo rozhodnuté v hodnotenom období	12

Tabuľka č. 7: Stav vybavenia podaní proti policajtom podľa Trestného poriadku Úradom inšpekčnej služby k 31. decembru 2020

Z celkového počtu 127 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené policajtmi sa v 101 prípadoch (79,53 %) neprimerané násilie z ich strany nepotvrdilo. Uznesením o odmietnutí veci podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku bolo ukončených 94 podaní a v 7 prípadoch bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov podľa § 215 Trestného poriadku.

Vydaním uznesenia podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo v 1 veci rozhodnuté o odovzdaní na disciplinárne konanie. Podaním návrhu na podanie obžaloby podľa § 209 Trestného poriadku bola ukončená 1 vec a 3 podania boli ukončené iným spôsobom.

V roku 2020 bolo 21 neukončených vecí. V 7 veciach bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku. Vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku bolo celkom 3 policajtom v 2 veciach pre trestný čin zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa 326 Trestného zákona a trestný čin ublíženie na zdraví podľa § 156 Trestného zákona. V hodnotenom období nebolo rozhodnuté o 12 podaniach.

Podania proti policajtom v roku 2020 boli zaslané Zborom väzenskej a justičnej stráže v 50 prípadoch, jednotlivými fyzickými osobami v 37 prípadoch, prokuratúrou v 7 prípadoch a inými útvarmi Policajného zboru v 22 prípadoch.

3.3 Prehľad podaní smerujúcich proti príslušníkom ZVJS

Úrad inšpekčnej služby v roku 2020 evidoval 45 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi ZVJS, z ktorých 1 bolo prenesené z predchádzajúceho obdobia, keďže nebolo ukončené v roku 2019. V roku 2020 bolo ukončených 30 podaní (66,67 %) a 15 podaní (33,33 %) bolo prenesených do ďalšieho obdobia. Predmetné údaje sú uvedené v tabuľke č. 8.

Počet podaní za rok 2020 smerujúcich proti príslušníkom ZVJS	45
podania zaevidované v roku 2020	44
podania prenesené z rokov 2018-2019	1
ukončené podania k 31. 12. 2020	30
neukončené podania k 31. 12. 2020	15

Tabuľka č. 8: Počet podaní smerujúcich proti príslušníkom ZVJS evidovaných Úradom inšpekčnej služby za rok 2020

Stav vybavenia podaní proti príslušníkom ZVJS podľa Trestného poriadku k 31. decembru 2020 je uvedený v tabuľke č.9

Stav vybavenia podaní proti príslušníkom ZVJS podľa Trestného poriadku k 31. 12. 2020	
§ 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odovzdané inému orgánu na disciplinárne konanie	1
§ 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté	26
§ 199 ods. 1 Trestného poriadku začatie trestného stíhania	2
§ 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesenie obvinenia	0
§ 209 Trestného poriadku návrh na podanie obžaloby	0
§ 215 ods. 1 písm. a), b) Trestného poriadku zastavenie trestného stíhania	1
§ 228 Trestného poriadku prerušenie trestného stíhania	1
ukončené iným spôsobom	1
nebolo rozhodnuté v hodnotenom období	13

Tabuľka č. 9: Stav vybavenia podaní proti príslušníkom ZVJS podľa Trestného poriadku Úradom inšpekčnej služby k 31. decembru 2020

Z celkového počtu 45 podaní zadržaných, zaistených a obvinených osôb na zranenia, ktoré im podľa ich vyjadrenia boli spôsobené príslušníkmi ZVJS sa v 27 prípadoch (60,00 %) neprimerané násilie z ich strany nepotvrdilo. Uznesením o odmietnutí veci podľa § 197 ods. 1

písm. d) Trestného poriadku bolo ukončených 26 podaní a v 1 prípade bolo trestné stíhanie zastavené zo zákonných dôvodov podľa § 215 Trestného poriadku.

Vydaním uznesenia podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo v 1 veci rozhodnuté o odovzdaní na disciplinárne konanie. V 1 veci bolo trestné stíhanie prerušené podľa § 228 Trestného poriadku z dôvodu, že sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe a 1 podanie bolo ukončené iným spôsobom.

V roku 2020 bolo 15 neukončených vecí. V 2 prípadoch bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku. V hodnotenom období nebolo rozhodnuté o 13 podaniach.

Podania proti príslušníkom ZVJS v roku 2020 boli zaslané Zborom väzenskej a justičnej stráže v 9 prípadoch, jednotlivými fyzickými osobami v 19 prípadoch, prokuratúrou v 10 prípadoch, inými útvarmi Policajného zboru v 5 prípadoch a Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity v 1 prípade.

3.4 Prehľad podaní smerujúcich proti príslušníkom FS

Za obdobie roka 2020 Úrad inšpekčnej služby neprijal žiadne podania smerujúce proti príslušníkom FS.

4. Záver a vyhodnotenie činnosti Úradu inšpekčnej služby

Správa vyhodnocuje stav objasnenej trestnej činnosti policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS v sledovanom období za účelom získania prehľadu o štruktúre trestnej činnosti, jej páchatel'och podľa služobného zaradenia a taktiež o oblastiach, kde najčastejšie dochádza k tomuto negatívne mu spoločenské mu javu. Takto získané údaje poskytujú jasný obraz o tom, kde sa tento jav vyskytoval najčastejšie a tým pádom aj umožňujú adresne smerovať odporúčania za účelom jeho eliminácie.

Správa sa taktiež zameriava na vyhodnotenie činnosti a plnenia úloh Úradu inšpekčnej služby a zhodnotenie aktuálnej situácie v danom období so zameraním na zvýšenie efektívnosti fungovania samotného Úradu inšpekčnej služby v nasledujúcom období.

4.1 Vybrané ukazovatele činnosti Úradu inšpekčnej služby vo vzťahu k trestnej činnosti policajtov

V roku 2020 bolo Úradom inšpekčnej služby vznesené obvinenie 83 policajtom, čo je o 2 obvinených policajtov viac ako v roku 2019, kedy Úrad inšpekčnej služby obvinil 81 policajtov. Výrazný podiel na obvinení policajtov aj v roku 2020 mala vlastná operatívno-pátracia činnosť príslušníkov Úradu inšpekčnej služby. Z celkového počtu 83 obvinených policajtov bolo z vlastnej operatívno-pátracej činnosti vznesené obvinenie 48 policajtom, čo predstavuje podiel 57,83 %.

Zvyšná časť policajtov je obvinených za trestnú činnosť, ktorá nemá súvis s výkonom služobnej činnosti a ide o osobné zlyhanie policajta alebo neúmyselné porušenia zákonov, ako napríklad dopravné nehody s následkom ublíženia na zdraví, majetkové trestné činy (úverové podvody, krádeže), výtržníctvo a pod. Kvantitu takéhoto druhu trestnej činnosti nevie Úrad inšpekčnej služby ovplyvniť.

V roku 2020 bol najčastejšie spáchaný trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona. Kým v roku 2019 bol tento trestný čin spáchaný v 26 prípadoch, v roku 2020 to bolo 36, čo predstavuje o 10 trestných činov viac a nárast o 38,46 %.

Na úseku korupčnej trestnej činnosti v sledovanom období Úrad inšpekčnej služby objasnil celkovo 5 trestných činov. Zaznamenané boli 3 trestné činy prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona, 1 trestný čin podplácania podľa § 333 Trestného zákona a 1 trestný čin nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona. Celkovo bolo vznesené obvinenie 4 policajtom za korupčné trestné činy. Prípady páchania tejto trestnej činnosti sa dotýkali najmä úniku informácií a následného prijímania úplatku a jeden prípad prijímania úplatku bol zadokumentovaný v súvislosti s úkonmi v evidencii vozidiel. V porovnaní s rokom 2019 prišlo k poklesu objasnených korupčných trestných činov, kedy bolo zaznamenaných 6 trestných činov prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona, z ktorých bolo obvinených bolo 9 policajtov.

V súvislosti s objasňovaním trestných činov korupčného charakteru je potrebné uviesť, že skutková podstata týchto trestných činov sa istým spôsobom prelína so skutkovou podstatou trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona. V mnohých prípadoch sa nepodari finančný alebo iný prospech v konaniach dokázať. Je to z dôvodu, že tejto protiprávnej činnosti sa policajt dopúšťa za takej situácie, kedy jeho protiprávne konanie je tiež ku prospechu osôb, ktoré finančný alebo iný prospech poskytujú a títo tak nemajú dôvod na oznámenie činu, nakoľko aj im vznikla výhoda, ktorú za poskytnutý prospech požadovali. Vyhľadávanie a následne vyšetrovanie trestných činov korupcie má svoje osobitosti v porovnaní s inými trestnými činmi, a to konkrétne v spôsobe ich páchania, utajovania a v absencii osoby poškodeného alebo obete, ktoré majú nepochybne záujem na objasnení trestného činu. V prípadoch korupcie zvyčajne vystupujú dve strany, z ktorých jedna sľubuje, ponúka, poskytuje úplatok a druhá prijíma, žiada alebo akceptuje sľúbený úplatok a žiadna z nich nemá záujem na odhalení a prípadnom potrestaní. Obe strany sú si vedomé faktu, že akákoľvek spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní jedného z nich by mohla predstavovať ukončenie vzájomne prospešného vzťahu a tým pádom si uvedomujú nevyhnutnosť spolupatričnosti za účelom poberania benefitov. Prípadná infiltrácia medzi zúčastnené strany je veľmi náročná a v mnohých prípadoch nemožná až do času, kedy sa jedna zo strán nerozhodne s orgánmi činnými v trestnom konaní spolupracovať. Tieto osobitosti trestných činov korupcie sú ešte výraznejšie pri ich prípadnom páchaní policajtmi, nakoľko mnohí z nich poznajú metódy a formy odhaľovania a dokumentovania trestných činov, a preto aj ich aktivity brániace odhaleniu sú vysoko sofistikované a nesú výrazné prvky konšpirácie, čo značne sťažuje prácu policajtov Úradu inšpekčnej služby.

Ďalšou oblasťou, na ktorú sa Úrad inšpekčnej služby zameriaval v hodnotenom období sú neoprávnené lustrácie policajtov v informačných systémoch ministerstva. V hodnotenom období bol zaznamenaný trestný čin neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 374 Trestného zákona v 8 prípadoch, pričom v roku 2019 to bolo 6 prípadoch. Je potrebné dať do pozornosti, že skutky, za ktoré bolo vznesené obvinenie policajtom v roku 2020 za tento trestný čin, boli spáchané ešte v priebehu rokov 2017-2019.

V tejto oblasti boli v roku 2019 prijaté a realizované preventívne opatrenia:

- preškolenie zamestnancov ministerstva so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 221/2019 Z. z.,
- preškolenie z nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 166/2019 o ochrane osobných údajov,
- preškolenie oprávnených osôb, ktoré pri plnení služobných úloh spracúvajú osobné údaje, o povinnosti zachovávať mlčanlivosť,
- zavedenie povinnosti zadávania dôvodu lustrácie pred vykonaním samotnej lustrácie je v súčasnosti v 26 informačných systémoch ministerstva.

Rozkazom riaditeľa útvaru inšpekcie Úradu inšpekčnej služby bola v roku 2020 zriadená z pracovníkov odboru boja proti korupcii útvaru inšpekcie Úradu inšpekčnej služby a odboru inšpekčnej služby Západ útvaru inšpekcie Úradu inšpekčnej služby pracovná skupina „Reštart“, zameraná na vykonávanie pridelených procesných úkonov v úzkej spolupráci s národnou kriminálnou agentúrou Prezídia Policajného zboru a dozorovými prokurátormi Úradu špeciálnej prokuratúry. Úlohou pracovnej skupiny je v rámci súčinnosti participovať na jednotlivých prípadoch, v ktorých vystupujú policajti a príslušníci FS.

Popri odhaľovaní a vyšetrovaní trestnej činnosti policajtov Úrad inšpekčnej služby kladie dôraz aj na prevenciu a kontrolu polície smerom dovnútra Policajného zboru, a to najmä výkonom kontrolnej činnosti, informovaním verejnosti, formou preškoľovaní, ale aj návrhmi opatrení na predchádzanie trestnej činnosti.

Jedným z najvýznamnejších faktorov, ktoré pôsobia preventívne je kontrolná činnosť. Útvar kontroly Úradu inšpekčnej služby vykonával v roku 2020 kontroly, zamerané na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov. Zistené nedostatky boli v závislosti od ich charakteru a závažnosti zovšeobecňované pri pracovných stretnutiach s riadiacimi funkcionármi s cieľom prijímania vlastných opatrení smerujúcich k tomu, aby sa v činnosti nimi riadených útvarov nevyskytovali, alebo aspoň minimalizovali. Výsledky kontrolnej činnosti boli využité aj v prípade novelizácii niektorých interných predpisov ministerstva.

Na základe výsledkov analýzy trestnej činnosti policajtov za rok 2020 Úrad inšpekčnej služby spracoval návrh odporúčaní pre Prezídium Policajného zboru za účelom ich posúdenia a následného prijatia opatrení na zamedzenie podmienok na páchanie protiprávnej činnosti policajtov.

4.2 Vybrané ukazovatele činnosti Úradu inšpekčnej služby vo vzťahu k trestnej činnosti príslušníkov ZVJS

V roku 2020 bolo Úradom inšpekčnej služby vznesené obvinenie 7 príslušníkom ZVJS a tento počet je identický s rokom 2019. Z vlastnej operatívno-pátracej činnosti bolo vznesené obvinenie 1 príslušníkovi ZVJS. Iba v jednom prípade spáchaný trestný čin súvisel s výkonom služobnej činnosti príslušníka ZVJS.

Vyhľadávanie a dokumentovanie trestnej činnosti príslušníkov ZVJS súvisiacej s výkonom ich povolania je problematické, nakoľko jej dokumentovanie prebieha v Ústavoch na výkon väzby alebo v Ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, ktoré sú prakticky uzavreté a platí v nich určitý režim pohybu osôb a vecí, ktorý výrazne sťažuje bez vedomosti podozrivých príslušníkov ZVJS do neho preniknúť a vykonať aktivity pracovníkov Úradu inšpekčnej služby, ktoré by viedli k odhaleniu a dokumentovaniu tejto trestnej činnosti. Operatívno-pátracia činnosť Úradu inšpekčnej služby je v týchto priestoroch preto odkázaná vo väčšine prípadov na informácie, ktoré sú ochotní poskytnúť jednotliví príslušníci ZVJS o svojich kolegoch. Čo sa týka informácii od osôb obvinených alebo odsúdených, tak tieto treba dôsledne preverovať a skúmať ich motív poskytnutia. Je to z toho dôvodu, že tieto osoby v súvislosti s poskytovaním ich poznatkov v drvinej väčšine sledujú dosiahnutie určitého cieľa pri výkone ich väzby alebo trestu odňatia slobody s cieľom napríklad zabezpečiť premiestnenie príslušníka ZVJS na iný úsek alebo iné. Pokiaľ je zdrojom informácií osoba s kriminálnou minulosťou, ktorá spôsobuje jej nižšiu dôveryhodnosť pred orgánmi činnými v trestnom konaní alebo súdmi, je nevyhnutné dôsledne overiť poskytnuté informácie.

4.3 Vybrané ukazovatele činnosti Úradu inšpekčnej služby vo vzťahu k trestnej činnosti príslušníkov FS

V roku 2020 bolo Úradom inšpekčnej služby vznesené obvinenie 6 príslušníkov FS, a to z doručených trestných oznámení, z nápadu trestnej činnosti alebo odstúpených podnetov, nakoľko Úrad inšpekčnej služby nie je vo vzťahu k nim v zmysle § 4a ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov oprávnený vykonávať operatívno-pátraciu činnosť. Uvedená skutočnosť spôsobuje situácie, kedy Úrad inšpekčnej služby získa informáciu o možnej protiprávnej činnosti príslušníka FS avšak túto nemôže operatívne preverovať a musí danú informáciu odstúpiť Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky alebo Policajnému zboru. Následne po preverení relevantnosti takejto informácie a spracovaní podnetu na trestné stíhanie Finančným riaditeľstvom alebo Policajným zborom vykonáva vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie Úrad inšpekčnej služby. Ako účelné sa javí do budúca uvedenú problematiku legislatívne upraviť tak, aby bol vecne príslušný jeden subjekt na odhaľovanie aj vyšetrovanie trestnej činnosti príslušníkov FS.

4.4 Výzvy, ktorým Úrad inšpekčnej služby čelil v roku 2020

V súvislosti s vyšetrovaním trestnej činnosti Úrad inšpekčnej služby v roku 2020 obvinil aj 10 civilných osôb. Pri obvinených civilných osobách bol za ostatné roky zaznamenaný kontinuálny pokles. Súčasná právna úprava priniesla v aplikačnej praxi vážne komplikácie v prípadoch, keď sa spoločným konaním alebo niektorou z foriem účasti dopustili trestného činu civilná osoba a policajt, príslušník ZVJS alebo príslušník FS napríklad pri trestných činoch založenia zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a iných organizovaných formách trestnej činnosti. V uvedených prípadoch vyšetrovateľ Policajného zboru zaradený na Úrade inšpekčnej služby nemôže viesť jedno trestné konanie proti všetkým podozrivým, teda páchatelom a účastníkom trestného činu, ale môže viesť len trestné konanie voči podozrivým policajtom, príslušníkom ZVJS alebo príslušníkom FS ale nie aj proti civilným osobám, ktoré musí odstúpiť vecne a miestne príslušnému policajtovi. Až po začatí trestného stíhania v oboch veciach teda vo veci civilnej osoby a policajta, príslušníka ZVJS alebo príslušníka FS môže dozorujúci prokurátor podľa § 230 ods. 2 písm. f) Trestného poriadku odňať vec civilnej osoby vecne miestne príslušnému policajtovi a prikázať ju vyšetrovateľovi Policajného zboru zaradenému na Úrade inšpekčnej služby. Po takomto časovo náročnom a byrokratickom postupe môže dôjsť k spoločnému konaniu alebo k spojeniu veci civilnej osoby s vecou policajta, príslušníka ZVJS alebo príslušníka FS. Uvedený mechanizmus sa javí ako neefektívny, zdĺhavý a nevhodný z hľadiska duplicity, postupnosti a taktiky vykonávania úkonov trestného konania ako aj z hľadiska možného úniku informácií. Daný postup spôsobuje, že prípady civilných osôb súvisiacich s prípadmi policajtov príslušníkov ZVJS alebo príslušníkov FS sa v počiatočných štádiách trestného konania neriešia v spoločnom konaní, čím dochádza k zníženiu možnosti úspešného ukončenia trestných vecí voči všetkým páchatelom.

V personálnej oblasti Úrad inšpekčnej služby pri obsadzovaní svojho personálneho stavu na miesta policajtov postupuje podľa nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 146/2020 o zásadách kariérneho postupu v Policajnom zbore, z čoho vyplýva, že voľné miesta radových policajtov môžu byť obsadzované prostredníctvom výberu osobami, ktoré sú policajtmi zaradenými na útvaroch Policajného zboru (okresné a krajské riaditeľstvá Policajného zboru, Prezídium Policajného zboru a iné). V súčasnej situácii je problém nájsť z radov policajtov vhodných kandidátov, ktorí by za aktuálnych platových podmienok nastavených v zákone č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“) boli ochotní opustiť svoje súčasné pracovné zaradenie a začínať „odznovu“ vykonávať službu na Úrade inšpekčnej služby. V porovnaní s inými špecializovanými zložkami Policajného zboru sa znížila finančná atraktivita služby policajtov zaradených na Úrade inšpekčnej služby, čo spôsobuje veľké komplikácie pri obsadzovaní voľných miest kvalitnými ľudskými zdrojmi.

K vyššie uvedeným skutočnostiam Úrad inšpekčnej služby spracoval návrhy legislatívnych zmien, ktoré boli predložené do Plánu hlavných úloh Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na rok 2021, kde navrhol legislatívnu zmenu ustanovenia Trestného

poriadku týkajúcu sa vyšetrovateľa Policajného zboru zaradeného na Úrade inšpekčnej služby, aby bol vecne príslušný na vyšetrovanie trestných činov civilných osôb, ktorých sa civilná osoba dopustila spoločným konaním s policajtom, príslušníkom ZVJS alebo príslušníkom FS, respektíve niektorou formou účasti. Taktiež bolo navrhnuté upraviť zákon o štátnej službe v oblasti platových tried, tak aby platové náležitosti viac finančne odzrkadľovali náročnosť práce policajtov zaradených na Úrade inšpekčnej služby.

Jedným z najvýraznejších faktorov, ktoré ovplyvnili celý priebeh roka 2020 a tým aj činnosť Úradu inšpekčnej služby boli opatrenia prijímané v súvislosti so zamedzením šírenia ochorenia COVID-19. Od 15. marca 2020 bol na celom území Slovenskej republiky vyhlásený núdzový stav, ktorý trval do 14. júna 2020. Opätovne bol núdzový stav vyhlásený od 1. októbra až do konca roka 2020. Opatrenia a obmedzenia ovplyvnili aj fungovanie a činnosť štátnych orgánov vrátane ministerstva, Policajného zboru, ako aj Úradu inšpekčnej služby. Z dôvodu prijatých protipandemických opatrení dochádzalo k zvýšenému čerpaniu služobného voľna z dôvodu ošetrovania člena rodiny alebo práceneschopnosti počas nariadeného karanténneho opatrenia, ako aj odporúčania vedúceho hygienika ministerstva na vykonávanie práce z domu. Uvedené malo vo všeobecnosti za následok obmedzenie mobility a tiež jedno negatívum pre samotné fungovanie Úradu inšpekčnej služby a to zníženie počtu reálne odpracovaných hodín pracovníkmi za príslušné kalendárne týždne v roku 2020. Uvedená situácia taktiež zapríčinila, že v čase keď bol nariadený zákaz vychádzania, vyšetrovatelia nemohli vykonávať procesné úkony so stránkami, ktoré sa napríklad nezúčastnili celoplošného testovania. Policajti Úradu inšpekčnej služby ako aj policajti zaradení na iných útvaroch Policajného zboru sa podieľali na zabezpečovaní opatrení v súvislosti so zamedzením šírenia ochorenia COVID-19, ako napríklad asistovanie na odberových miestach pri celoplošnom testovaní, zabezpečovaní hraníc so susednými štátmi. Uvedená situácia taktiež zapríčinila, že policajti zaradení na útvaroch Policajného zboru nevykonávali ich štandardnú služobnú činnosť obvyklým spôsobom, a preto aj samotný priestor na ich páchanie protiprávnej činnosti sa zúžil. Prijaté opatrenia obmedzili aj preventívne aktivity Úradu inšpekčnej služby v hodnotenom období na úseku lektorskej a prednáškovej činnosti.

Na základe vývoja trestnej činnosti policajtov, príslušníkov ZVJS a príslušníkov FS je potrebné poukázať na skutočnosť, že Úrad inšpekčnej služby preukazuje svoje opodstatnenie, ako kontrolný a represívny mechanizmus a svojou činnosťou prispieva k tomu, aby Policajný zbor, Zbor väzenskej a justičnej stráže a finančná správa boli dôveryhodné inštitúcie, garantujúce práva, spravodlivosť, istoty a bezpečnosť občanov Slovenskej republiky.